

DIREKTIIVID

NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2020/284,

18. veebruar 2020,

millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, et kehtestada makseteenuse pakkujatele teatavad nõuded

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 113,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivis 2006/112/EÜ ⁽³⁾ on kehtestatud maksukohustuslastele üldised käibemaksu üle arvepidamise kohustused.
- (2) E-kaubanduse kasv lihtsustab kaupade ja teenuste piiriülest müüki liikmesriikides asuvatele lõpptarbijatele. Sellega seoses on piiriülese e-kaubanduse puhul tegemist kaubatarnete ja teenuste osutamisega, mille eest käibemaks kuulub tasumisele ühes liikmesriigis, kuid tarnija või teenuseosutaja asub teises liikmesriigis, kolmandal territooriumil või kolmandas riigis. Seejuures kasutavad petturlikud ettevõtjad e-kaubanduse võimalusi ära, et saada ebaõiglaseid turueeliseid, hoides kõrvale oma käibemaksukohustusest. Kui kohaldatakse sihtriigis maksustamise põhimõtet, siis kuna tarbijatel ei ole arvepidamise kohustusi, on tarbimisliikmesriikidel vaja asjakohaseid vahendeid, et petturlikke ettevõtjaid tuvastada ja kontrollida. On tähtis võidelda teatavate ettevõtjate petturlikust käitumisest põhjustatud piiriülese käibemaksupettusega piiriülese e-kaubanduse valdkonnas.
- (3) Valdava osa liidu tarbijate internetiostude puhul tehakse maksed makseteenuse pakkujate kaudu. Makseteenuste paksumiseks peab makseteenuse pakkujal olema konkreetne teave, et teha kindlaks asjaomase makse saaja, teave makse kuupäeva, summa ning makse päritoluliikmesriigi kohta, samuti teave selle kohta, kas makse oli algatatud kaupleja ruumides. Kõnealune konkreetne teave on eriti oluline piiriüleste maksete korral, mille puhul maksja asub ühes liikmesriigis ja makse saaja teises liikmesriigis, kolmandal territooriumil või kolmandas riigis. See teave on liikmesriikide maksuhalduritele (edaspidi „maksuhaldurid“) vajalik, et nad saaksid täita oma põhiülesandeid, st avastada petturlusega tegelevaid ettevõtjaid ja kontrollida käibemaksukohustusi. Seepärast on vaja, et makseteenuse pakkujad teevad teabe kättesaadavaks maksuhalduritele, et aidata neil piiriüleseid käibemaksupettusi tuvastada ja nende vastu võidelda.
- (4) Käibemaksupettusega võitlemiseks on oluline teha makseteenuse pakkujatele kohustuseks pidada piisavalt üksikasjalikku arvestust ja anda aru teatavate piiriüleste maksete kohta, mis on sellisena kindlaks määratud maksja ja makse saaja asukoha alusel. Seetõttu on vaja määratleda maksja asukoha ja makse saaja asukoha mõisted ning nende asukohtade kindlaksmääramise vahendid. Maksja ja makse saaja asukoha alusel peaks arvestuse pidamise ja aruandmise kohustused tekkima üksnes liidus asuvatel makseteenuse pakkujatel ja nimetatud kohustused ei tohiks piirata direktiivis 2006/112/EÜ ja nõukogu rakendusmääruses (EL) nr 282/2011 ⁽⁴⁾ sätestatud maksustatava tehingu toimimise kohta käsitlevate normide kohaldamist.

⁽¹⁾ 17. detsembri 2019. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas veel avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 240, 16.7.2019, lk 33.

⁽³⁾ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

⁽⁴⁾ Nõukogu 15. märtsi 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 282/2011, millega sätestatakse ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ rakendusmeetmed (ELT L 77, 23.3.2011, lk 1).

- (5) Makseteenuse pakkujatel on enda osutatavate makseteenustega seoses võimalik neil juba olemasoleva teabe põhjal kindlaks määrata makse saaja ja maksja asukoht, kasutades selleks maksja või makse saaja maksekonto tunnust või muud tunnust, mille abil üheselt identifitseeritakse maksja või makse saaja asukoht. Kui sellised tunnused puuduvad, tuleks teise võimalusena maksja või makse saaja asukoht kindlaks määrata maksja või makse saaja nimel tegutseva makseteenuse pakkuja ettevõtte tunnuskoodi abil, kui rahalised vahendid kantakse üle makse saajale maksja nimel maksekontot loomata, kui rahalisi vahendeid ei krediteerita ühelegi makse saaja maksekontole või kui maksja või makse saaja muu tunnus puudub.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ⁽⁵⁾ kohaselt on oluline, et makseteenuse pakkuja kohustus säilitada ja esitada teavet piiriüleste maksete kohta oleks proportsionaalne ja piiratud sellega, mida liikmesriikidel on vaja käibemaksupettuse vastu võitlemiseks. Lisaks on maksja asukoht ainus maksjaga seotud teave, mida tuleks säilitada. Makse saajat ja makset puudutava teabega seoses tuleks makseteenuse pakkujatelt nõuda üksnes seda, et nad säilitaksid ja edastaksid maksuhaldurile teabe, mida maksuhalduritel on vaja võimalike petturite tuvastamiseks ja maksukontrollide tegemiseks. Seetõttu tuleks makseteenuse pakkujatelt nõuda andmete säilitamist üksnes selliste piiriüleste maksete kohta, mis tõenäoliselt viitavad majandustegevusele. Makse saajale ühes kalendrikvartalis laekunud maksete arvul põhineva ülemmäära kehtestamine annaks vihjeid selle kohta, kas need maksed saadi majandustegevuse osana, välistades nii mitteärilisel eesmärgil tehtud maksed. Kui see ülemmäär saavutatakse, tekiks makseteenuse pakkujal arvestuse pidamise ja aruandmise kohustus.
- (7) On võimalik, et maksja poolt makse saajale ühe makse tegemises osaleb mitu makseteenuse pakkujat. See makse võib hõlmata mitut rahaliste vahendite ülekandmist eri makseteenuse pakkujate vahel. Kõigil asjaomase makse tegemises osalevatel makseteenuse pakkujatel peab olema arvestuse pidamise ja aruandmise kohustus, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse konkreetset erandit. Need arvestusandmed ja aruanded peaksid sisaldama teavet esialgselt maksjalt lõplikule makse saajale tehtud makse kohta, mitte teavet makseteenuse pakkujate vahel toimunud vahepealsete rahaliste vahendite ülekandmiste kohta.
- (8) Arvestuse pidamise ja aruandmise kohustust ei tuleks kohaldada mitte ainult siis, kui makseteenuse pakkuja kannab rahalisi vahendeid üle või väljastab makseinstrumente maksja jaoks, vaid ka siis, kui talle laekuvad rahalised vahendid või ta võtab vastu maksetehinguid makse saaja nimel.
- (9) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi ei peaks kohaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 ⁽⁶⁾ kohaldamisalasse mittekuuluvate makseteenuse pakkujate suhtes. Seega, kui makse saaja makseteenuse pakkujad ei asu liikmesriigis, peaks piiriülese makse üle arvestust pidama ja selle kohta aru andma maksja makseteenuse pakkujad. Et aga arvestuse pidamise ja aruandmise kohustus oleks proportsionaalne, kui nii maksja kui ka makse saaja makseteenuse pakkujad asuvad liikmesriigis, peaks arvestust pidama üksnes makse saaja makseteenuse pakkujad. Arvestuse pidamise ja aruandmise kohustuse eesmärgil tuleks makseteenuse pakkujat käsitada liikmesriigis asuvana, kui tema ettevõtte tunnuskood (BIC) või ettevõtte kordumatu tunnus viitab asjaomasele liikmesriigile.
- (10) Kuna teabe maht on märkimisväärne ja selle tundlikkus on isikuandmete kaitse seisukohalt suur, on vajalik ja proportsionaalne, et makseteenuse pakkujad peaksid arvestust piiriüleste maksete kohta kolme kalendriaasta pikkuse ajavahemiku jooksul, et aidata liikmesriikidel võidelda käibemaksupettuse vastu ja tuvastada pettureid. See ajavahemik on piisav aeg, et liikmesriigid saaksid tõhusalt kontrollile teha ning võimalikku käibemaksupettust uurida või käibemaksupettusi tuvastada.
- (11) Liikmesriikidel tuleb koguda makseteenuse pakkujate säilitatavat teavet ja seda omavahel vahetada vastavalt nõukogu määrusele (EL) nr 904/2010, ⁽⁷⁾ milles on sätestatud käibemaksupettuse vastu võitlemise eesmärgil halduskoostööd ja teabevahetust käsitlevad normid.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ja 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

⁽⁷⁾ Nõukogu 7. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 904/2010 halduskoostöö ning maksupettuste vastase võitluse kohta käibemaksu valdkonnas (ELT L 268, 12.10.2010, lk 1).

- (12) Käibemaksupettused on kõikide liikmesriikide ühine probleem, kuid üksikutel liikmesriikidel ei ole vajalikku teavet, et tagada käibemaksunormide nõuetekohane kohaldamine piiriüleses e-kaubanduses ja võidelda piiriülese e-kaubandusega seotud käibemaksupettuse vastu. Kuna käesoleva direktiivi eesmärki võidelda käibemaksupettuse vastu ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada, kui on olemas piiriülene element ning vajadus saada teistelt liikmesriikidelt teavet, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (13) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eriti õigust isikuandmete kaitsele. Käesoleva direktiivi kohaselt säilitatud ja avaldatud makseteavet tuleb maksuhaldurite pettusevastastel ekspertidel töödelda üksnes sellises ulatuses, mis on proportsionaalne ja vajalik käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks, st käibemaksupettuse vastu võitlemiseks. Käesolevas direktiivis austatakse samuti määruses (EL) 2016/679 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1725 ⁽⁸⁾ sätestatud norme.
- (14) Kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 14. märtsil 2019 ⁽⁹⁾.
- (15) Direktiivi 2006/112/EÜ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2006/112/EÜ XI jaotise 4. peatükki lisatakse järgmine jagu:

„2a. jagu

Makseteenuse pakkujate üldised kohustused

Artikkel 243a

Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „makseteenuse pakkuja“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 (*) artikli 1 lõike 1 punktides a–d loetletud makseteenuse pakkujate kategooria või füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab kõnealuse direktiivi artikli 32 kohast erandit;
- 2) „makseteenus“ – direktiivi (EL) 2015/2366 I lisa punktides 3–6 osutatud äritegevus;
- 3) „makse“ – kui direktiivi (EL) 2015/2366 artiklis 3 sätestatud kohaldamisalast välistamisest ei tulene teisiti, nimetatud direktiivi artikli 4 punktis 5 määratletud „maksetehing“ või nimetatud direktiivi artikli 4 punktis 22 määratletud „rahasiire“;
- 4) „maksja“ – direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 8 määratletud maksja;
- 5) „makse saaja“ – direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 9 määratletud makse saaja;
- 6) „päritoluliikmesriik“ – direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 1 määratletud päritoluliikmesriik;
- 7) „vastuvõttev liikmesriik“ – direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 2 määratletud vastuvõttev liikmesriik;

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽⁹⁾ ELT C 140, 16.4.2019, lk 4.

- 8) „maksekonto“ – direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 12 määratletud maksekonto;
- 9) „IBAN“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 260/2012 (**) artikli 2 punktis 15 määratletud IBAN;
- 10) „BIC“ – määruse (EL) nr 260/2012 artikli 2 punktis 16 määratletud BIC.

Artikkel 243b

1. Liikmesriigid nõuavad, et makseteenuse pakkujad säilitavad iga kalendrikvartali kohta enda osutatud makseteenustega seoses piisavalt üksikasjalikke andmeid makse saajate ja maksete kohta, et võimaldada liikmesriikide pädevatel asutustel kontrollida kaubatarneid ja teenuste osutamist, mida peetakse V jaotise kohaselt liikmesriigis toimunuks, et saavutada käibemaksupettuse vastase võitluse eesmärk.

Esimeses lõigus osutatud nõuet kohaldatakse üksnes piiriüleste maksetega seoses osutatud makseteenuste suhtes. Makset käsitatakse piiriülese maksena, kui maksja asub ühes liikmesriigis ja makse saaja teises liikmesriigis, kolmandal territooriumil või kolmandas riigis.

2. Makseteenuse pakkujatele lõike 1 alusel kehtestatud nõuet kohaldatakse siis, kui makseteenuse pakkuja osutab ühe kalendrikvartali jooksul samale makse saajale makseteenuseid, mis hõlmavad rohkem kui 25 piiriülest makset.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud piiriüleste maksete arv arvutatakse makseteenuste alusel, mille makseteenuse pakkuja on osutanud liikmesriigi kohta ja artikli 243c lõikes 2 osutatud tunnuste kohta. Kui makseteenuse pakkujal on teavet, et makse saajal on mitu tunnust, tehakse arvutus makse saaja kohta.

3. Lõikes 1 sätestatud nõuet ei kohaldata maksja makseteenuse pakkujate osutatud makseteenuste suhtes seoses iga maksjaga, kus vähemalt üks makse saaja makseteenuse pakkuja asub liikmesriigis vastavalt kõnealuse makseteenuse pakkuja BICile või muule ettevõtte tunnuskoodile, millega üheselt identifitseeritakse makseteenuse pakkuja ja tema asukoht. Maksja makseteenuse pakkujad lisavad sellegipoolset kõnealused makseteenused lõikes 2 osutatud arvutusse.

4. Kui makseteenuse pakkujatele kohaldatakse lõikes 1 sätestatud nõuet, kehtib andmete osas järgmine:

- a) makseteenuse pakkuja säilitab andmeid elektroonilisel kujul kolme kalendriaasta jooksul alates selle kalendriaasta lõpust, mil makse tehti;
- b) kooskõlas määruse (EL) nr 904/2010 artikliga 24b tuleb andmed teha kättesaadavaks makseteenuse pakkuja päritoluliikmesriigile või vastuvõtivatele liikmesriikidele, kui makseteenuse pakkuja osutab makseteenuseid muudes liikmesriikides kui päritoluliikmesriiki.

Artikkel 243c

1. Artikli 243b lõike 1 teise lõigu kohaldamisel ja ilma et see piiraks V jaotise sätete kohaldamist, käsitatakse maksja asukohana liikmesriiki, mis vastab kas:

- a) maksja maksekonto IBANile või muule tunnusele, millega üheselt identifitseeritakse maksja ja tema asukoht, või selliste tunnuste puudumisel;
- b) BICile või muule ettevõtte tunnuskoodile, millega üheselt identifitseeritakse maksja nimel tegutsev makseteenuse pakkuja ja tema asukoht.

2. Artikli 243b lõike 1 teise lõigu kohaldamisel käsitatakse makse saaja asukohana liikmesriiki, kolmandat riiki või kolmandat territooriumi, mis vastab kas:

- a) makse saaja maksekonto IBANile või muule tunnusele, millega üheselt identifitseeritakse makse saaja ja tema asukoht, või selliste tunnuste puudumisel;
- b) BICile või muule ettevõtte tunnuskoodile, millega üheselt identifitseeritakse makse saaja nimel tegutsev makseteenuse pakkuja ja tema asukoht.

Artikkel 243d

1. Andmed, mida makseteenuse pakkujad peavad artikli 243b kohaselt säilitama, sisaldavad järgmist teavet:
 - a) BIC või muu ettevõtte tunnuskood, millega üheselt identifitseeritakse makseteenuse pakkuja;
 - b) makse saaja nimi või ärinimi vastavalt makseteenuse pakkuja säilitatavatele andmetele;
 - c) olemasolu korral makse saaja käibemaksukohustuslasena registreerimise number või muu riiklik maksuviitenumber;
 - d) IBAN või kui IBAN puudub, siis muu tunnus, millega üheselt identifitseeritakse makse saaja ja tema asukoht;
 - e) BIC või muu ettevõtte tunnuskood, millega üheselt identifitseeritakse makse saaja nimel tegutsev makseteenuse pakkuja ja tema asukoht, kui makse saajale laekuvad rahalised vahendid, kuid tal endal ei ole maksekontot;
 - f) olemasolu korral makse saaja aadress vastavalt makseteenuse pakkuja säilitatavatele andmetele;
 - g) artikli 243b lõikes 1 osutatud piiriüleste maksete üksikasjad;
 - h) punktis g osutatud piiriüleste maksetega seotud tagasimaksete üksikasjad.
2. Lõike 1 punktides g ja h osutatud teave sisaldab järgmisi andmeid:
 - a) makse või tagasimakse tegemise kuupäev ja kellaaeg;
 - b) makse või tagasimakse summa ja vääring;
 - c) makse saaja või tema nimel saadud makse päritoluliikmesriik, asjakohasel juhul tagasimakse sihtkohaks olev liikmesriik ning teave, mida kasutati makse või tagasimakse päritolu või sihtkoha kindlakstegemiseks vastavalt artiklile 243c;
 - d) viide, millega üheselt identifitseeritakse makse;
 - e) vajaduse korral teave, et makse on algatatud kauplaja ruumides.“

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ja 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele krediit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.3.2012, lk 22).

Artikkel 2

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 31. detsembriks 2023. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates 1. jaanuarist 2024.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 18. veebruar 2020

Nõukogu nimel

Eesistuja

Z. MARIĆ
